

Ulkomaankauppa

Viennin toipuminen painottuu ensi vuodelle

- » Viennin vahvempi kasvu ei ole vielä käynnistynyt
- » Noususuhdanne ja pehmeät indikaattorit viittaavat viennin kasvun kiihtymiseen
- » Matkailu- ja kuljetuspalvelut kasvattavat ensi vuoden tuontia ja vientiä

LISÄTIETOJA

Ennustepäällikkö Ilkka Kiema
040 940 2287
ilkka.kiema@labour.fi
www.labour.fi

Kansantalouden tilinpidon kuluvan vuoden kahden ensimmäisen neljänneksen luvuissa ei vielä näy sen enempää viennin kuin tuonninkaan kasvua, vaikka talous kokonaisuutena onkin jo käänntynyt kasvuun. Yksinkertainen kasvuperintölaskelma osoittaa, että ajatellussa tapauksessa, jossa kysyntä- ja tarjontaerät jäisivät loppuvuodeksi (kausitasoitettu, työpäiväkorjatuin luvuin) toisen neljänneksen tasolle, bruttokansantuote kasvaisi 2,7 prosenttia, mutta tuonti säilyisi miltei täsmälleen edellisvuotisella tasolla ja vienti supistuisi 0,7 prosenttia.

Sekä kansainvälisen talouden myönteinen suhdanetilanne että Suomen talouden pehmeät indikaattorit viittaavat kuitenkin viennin vahvaan kasvuun. Teknologiaellisuuden mukaan sen jäsenyritykset raportoivat ennätyskallisen korkean uusien vientitilausten määrän kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Esimerkiksi myös Elinkeinoelämän keskusliiton uusien suhdanbarometri viittaa viennin ja vientitilausten kasvuun seuraavan puolen vuoden aikana.

Myös Meyer Turun telakan tuotanto vääristää em. kasvuperintölaskelman tulosta, koska vuoden 2020 tavaravientiin vaikuttaa telakalta viime vuoden joulukuussa valmistunut, vajaan miljardin hintainen alus, jolla ei ole vastinetta alkuvuoden vientiluvuissa. Tämänhetkisten tietojen mukaan telakalta valmistuisi tämän vuoden lopulla sekä myös vuosina 2022 ja 2023 yksi saman hintaluokan alus, joten tavaraviennin vuositason kasvulukuihin telakalla ei tällä ennustejaksolla tule olemaan merkittävää vaikutusta.

ENSI VUONNA VIENNIN KASVULUVUT RIIPPUVAT PALVELUVIENNISTÄ

Vienti ja tuonti supistuivat viime vuonna voimakkaasti (6,7 ja 6,4 prosenttia). Ulkomaankaupan supistuminen oli kuitenkin oleellisesti vähäisempää kuin esimerkiksi finanssikriisin jälkeen vuonna 2009 (vrt. kuvio 1), ja se oli painottunut palvelujen ulkomaankauppaan: palveluvienti supistui viime vuonna 15,9 prosenttia ja palvelutuonti 14,0 prosenttia.

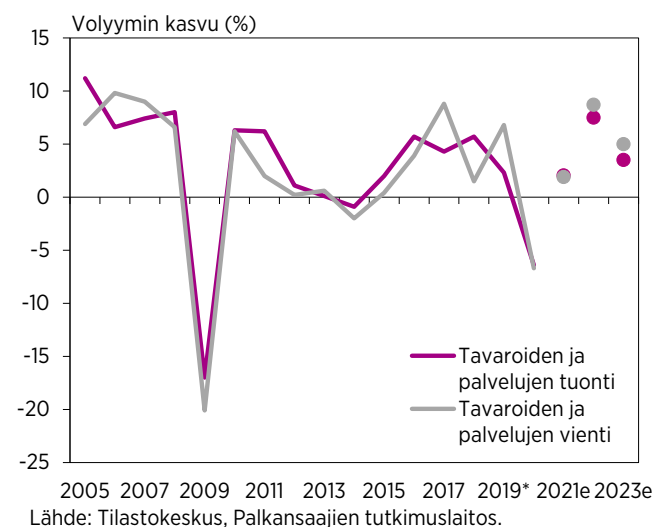
Ennustemme mukaan vienti kasvaa ripeästi korona-kriisin jälkeisen noususuhdanteen käynnistyessä. Kuluvan vuoden vientikasvu jää kuitenkin vaatimattomaksi alkuvuoden heikosta vientikehityksestä johtuen ja myös siksi, että palveluviennin palautuminen painottuu ensi vuoteen. Ennusteskenaariossamme sekä vienti että tuonti kasvavat kuluvana vuonna 2,0 prosenttia.

ULKOMAANKAUPAN KESKEISIÄ ENNUSTELUKUJA

	2020	2021e	2022e	2023e
Vienti (muutos-%)	-6,7	2,0	8,7	5,0
Tuonti (muutos-%)	-6,4	2,0	7,5	3,5
Tavaroiden ja palvelujen tase (Mrd. €)	0,9	0,9	2,1	3,7
Vaihtotase (Mrd. €)	1,7	1,4	2,4	4,0

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos.

KUVIO 1. VIENNI JA TUONTI 2010–2023

Kuviot 2 ja 3 esittävät joidenkin palveluviennin ja -tuonnin erien kehitystä koronakriisissä. Kuviot perustuvat arvo- eikä volyymilukuihin, mutta ne kuvaavat suunta-antavasti myös palvelujen ulkomaankaupan volyymimuutoksen syitä, koska palvelujen ulkomaankaupassa hinnat alenivat koronakriisissä vain maltillisesti (vientihinnat 0,3 prosenttia ja tuontihinnat 0,6 prosenttia).

Kuvioon 2 on piirretty kolme vuonna 2020 tapahtuneeseen palveluviennin muutokseen eniten vaikuttanutta palveluerää. Matkailuvienti supistui yli 2,2 miljardilla eurolla alle kolmasosaan vuotta aiemmalta tasolta, ja kuljetuspalvelujen vientikin supistui euromääräisesti miltei yhtä paljon 1,9 miljardilla eurolla. Yhdessä ne supistivat noin 14 prosenttiyksikköä palveluviennin arvosta. Kolmas kuvioon piirretty palveluerä, televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut, vaihtelee erittäin voimakkaasti. Se kasvatti palveluvientiä vuonna 2020, ja ilman sitä palveluviennin arvon romahdus olisi ollut koronakriisissä noin 2,7 prosenttiyksikköä suurempi.

Ennusteskenaariossamme matkailu- ja kuljetuspalvelujen viennin palautuminen tapahtuu ensisijaisesti vuonna 2022. Siksi viennin kasvu on ennusteessamme vahvinta ensi vuonna (8,7 prosenttia) ja hivenen hitaampaa (5,0 prosenttia) vuonna 2023.

PALVELUTUONTIKIN PALAUTUU ENSI VUONNA

Vastaavat huomiot pätevät myös tuontiin. Kuvio 3 esittää kolme palvelutuonnin arvon muutokseen vuonna 2020 eniten vaikuttanutta palveluerää. Myös palvelutuonnin kohdalla eniten supistuneita erinä ovat matkailupalvelut (3,6 miljardia) ja kuljetuspalvelut (1,4 miljardia). Yhteensä niiden muutokset supistivat palvelutuontia 15 prosenttia. Kolmannen kuvioon merkityn erän, muiden liike-elämän palvelujen, supistuminen oli paljon pienempää (0,3 miljardia).

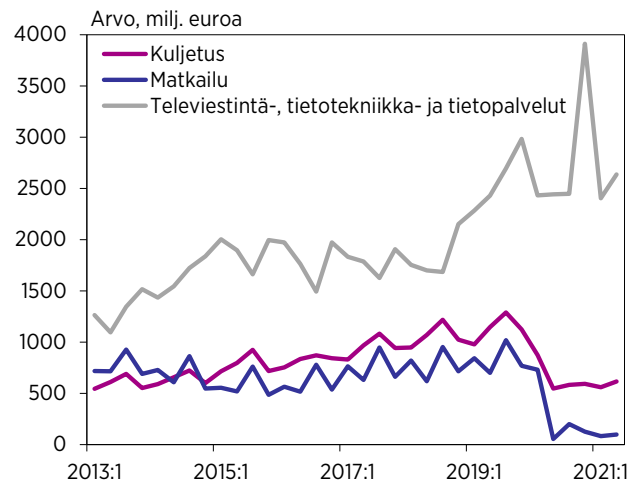
Myös palvelutuonnin palautuminen ajoittuu ennusteessamme ensisijaisesti ensi vuoteen. Myönteisistä vientinäköymistä huolimatta tuonti kasvaa ennusteessamme ensi vuonna miltei samaan tahtiin viennin kanssa (7,5 prosenttia). Tuonnin kasvu hidastuu vuonna 2023 ennusteessamme 3,5 prosenttiin.

VAIHTOTASEEN KEHITYKSEN ENNAKOINTI ON TAVALLISTAKIN VAIKEAMPAA

Viime vuonna tavaroiden ulkomaankaupan vienti- ja tuontihinnat laskivat voimakkaasti (5,8 ja 7,2 prosenttia) mm. raakaöljyn hinnan laskusta johtuen. Koronakriisin jälkeen tuonti- ja vientihintojen voidaan odottaa jälleen nousevan, mutta aiempien heilahtelujen suuruus tekee vaihtosuhteen kehityksen arvioinnin tavallistakin vaikeammaksi.

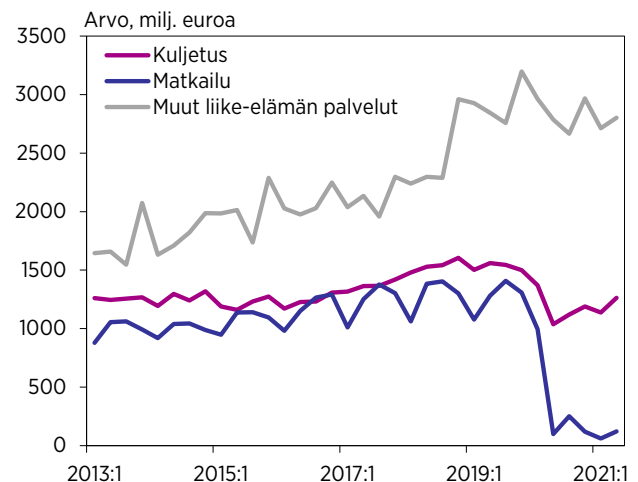
Ulkomailta saatujen ja ulkomaille maksettavien omaisuustulojen kehitys vaikuttaa kansantalouden tilinpidon

KUVIO 2. PALVELUVIENNIN ARVON MUUTOKSEEN VUONNA 2020 ENITEN VAIKUTTANEET PALVELUVIENTIERÄT 2013:1-2021:2

Lähde: Tilastokeskus.

KUVIO 3. PALVELUTUONNIN ARVON MUUTOKSEEN VUONNA 2020 ENITEN VAIKUTTANEET PALVELUVIENTIERÄT 2013:1-2021:2

Lähde: Tilastokeskus.

mukaiseen vaihtotaseeseen tavaroiden ja palvelujen taseen jälkeen toiseksi eniten. Koronakriisin aikana ulkomaille maksettavat omaisuustulot supistuivat ulkomailta saatavia omaisuustuloja enemmän. Molempien on syytä olettaa kasvavan voimakkaasti nyt käynnistyneessä noususuhdanteessa, mutta niiden nettovaikutusta vaihtotaseeseen on vaikea arvioida.

Ennusteskenaariossamme vaihtosuhte ei muutu oleellisesti, ja myös omaisuustulot ja -menot kasvavat prosentuaalisesti yhtä nopeasti. Tällaisten oletuksen pohjalta tehdyt laskelmat tuottavat tuloksen, jonka mukaan vaihtotase kääntyisi vahvasti ylijäämäiseksi ja olisi miltei 4 miljardia ylijäämäinen vuonna 2023. ■